

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum, Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam Secularium quam Religiosorum

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

69. Eleemosynas dare Religiosis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

dam valetudinem cohortatus, carcerem frequenter adibat indeque plerisque ere alieno neperfoluto creditoribus precio liberabat, pueros & viduas circumuentas fraude caudico tuebatur, & eleemosynis sustentabat.

Leo III. Pontifex ægrotos visere, eosque ad pietatem adhortari, eleemosynas indigentibus tribuere, desperatos consolari & errantes in viam rectam deducere prædicationibus, & adorationibus solebat. Certe si omnes Christiani decet facultates suas conferre ad pauperes erandos, quanto magis eos qui Ecclesiasticis creditis administrant, qui potissimum huic destinari? Hinc boni Clerici cum sibi ipsis necessaria ad victum, & decencia ad statum sumunt, reliqua ita tenuioribus erogant, ut non se ipse putent, sed quod debeant reddere.

Card. Borromei arca eleemosynis pene semper exhausta, quotannis etiam ad multa millia obrata. Neque tamen timebat nouas subueniunt in gratiam pauperum. Quin etiam Oirensem principatum quadringentis autem millibus vendidisset, intra dies viginti quinque omnia in egenos & pia opera contulerat.

SIGNVM LXIX.

Eleemosynas dare Religiosis.

Gregorius, ut legitur in ipsius vita, capitulum 27. tribus millibus ancillis DEI, quas

quas Græci monasticas vocant, quindecim
bras auri prolectisterijs dedit, eisque pro
tidianis stipendijs octoginta libras annu
conferebat, de quibus Theoctista patri
bens: Harum, inquit, talis vita est, atque in
lachrymis & abstinentia districta, ut credam
si ipsæ non essent, nullus nostrum iam per tot
loco hoc subsistere inter Longobardorum gla
tuisset.

2. Regula Canoncorum seu concilii
Aquilgr. ait: Quia Religiosi sua Christo
merito de facultatibus Ecclesiæ subsidium
temporale, ut quia toto mentis desiderio
tunt, sic in hac peregrinationis via sumptibus
nicis sustententur, quatenus ad ea qua contem
minime redire, qualibet necessitatis causa
lantur, & quia nihil sibi proprium reliquerunt
nifestum est illos copiosioribus Ecclesiæ sumptibus
Canonicos, qui suis & Ecclesiæ licite utuntur
digere.

v. Signum
de auaritia

3. 2. Efd. 8. num 10. ait Sacerdos Esdras
pulum: Mittite partem (ciborum) his qui
parauerunt sibi. Sanct. Ambros. (serm. 14
dom.) non extranei sunt alimoniis qui frater
cramentis.

Ecclesiasticus cibum sumpturi recitant
ba. 1. Ioan. 4. Deus charitas est, &c. Vt
sint memores pauperum, atque eos de
paratu quantulocunque etiam reficere ne
gligant.

Norunt enim Dei præceptum Deuter
15. aperias manum fratri tuo. Syr. 29. concla

quidec
 que po
 as ann
 e patri
 que in
 redama
 per tot
 am gla
 concu
 risto di
 dium
 io cele
 impio
 e cont
 causa
 iquero
 mptio
 entur
 E. S. d
 his qu
 m. 1.
 i. f. a
 citant
 c. Ve
 os de
 cere
 Deute
 concl

in sinu pauperis (Prouerb. 21. Tob. 4.
 11. Iac. 2.) Norunt pœnas quæ non seruan-
 tis hoc præceptum infliguntur, docet hoc exi-
 tum, & eius qui congregabat opes, vt
 deret, & eius qui eas cum luxu profun-
 deret. Norunt dignitatem & splendorem hu-
 munitis. Qui enim charitas erga Deum me- *1 Ioan. 3.*
 exerceri potest, quam si pro eius amore *Qui fratrem.*
 benefaciamus? Christus nobilissi- *Matth. 9.*
 actam religionis, sacrificium, postpo-
 misericordiam ait: *Misericordiam volo & non* *Heb. 13.*
 & Sanctus Paulus ait: *Beneficentia* *Iac. 2. Reli-*
gionis nolite obliuisci, talibus enim hostiis *gio munda*
aretur Deus. Norunt, quod nullum opus *visitare*
nos similes reddit Deo. Recte enim ait *pupillos.*
 anenus de pauper. amore: *Nil tam diui-*
 homo habet, quam de alijs bene mereri, fac ca-
 mptis Deus, Dei misericordiam imitando. No-
 nihil tam homini esse proprium, quam
 manitatem erga alios homines. Norunt ni-
 esse quod hominem tam reddat illustrem &
 quum, vt hæc virtus, Regia, crede mihi,
 est succurrere lapsis. Imperator Leo homi-
 ad benefaciendum miseris promptos soli
 parabat, cuncta lustranti & omnibus sui
 & luminis aliquid impertienti. Norunt
 opus meritorium, nouæ gratiæ & iustitiæ,
 simile oleo quod Elias à Deo impetrault vi-
 Rom. 4. qui parce seminat, &c. Sanct. Augu-
 tus sermon. 25. de verb. Domin. cap. 3. *Fœcun-* *2. Cor. 9.*
 est, ager pauperum cito reddit donantibus fru-

V 3 Norunt

Prou. 19 & Norunt huius operis misericordie fructus ab e
 28. Nam i. mirum in modum hoc auget bonum DE V

Ioan. 6. pauperis, & : qui dat pauperibus nunquam adpre

3 Reg. 7. Discipuli Christi turbis satiatis pro quibus Ang

nibus duodecim cophinos, panibus plenis T

tulerunt: Quia Tobias bona sua pauperibus De

nigne distribuebat ingentes diuitias bene Vnde

secutus est, quia vidua Sarephata, modicum v

rinae & olei, in usum Prophetæ libenter Et

psit, id à Deo obtinuit, vt farina & oleum abita,

tempore nunquam sibi deesset. Recte illa p

B. sil. (orat. ad diuit.) diuitias, comparat spiritu

puteorum, qua si frequenter hauriuntur, est qu

per meliores & copiosiores scaturiunt, si inum ar

conseruentur, putrescunt atque decretaur pecca

S. Cyprian. de opere & eleem. Patrimoniolor

credendum nec fiscus inuadit, nec calumnia alior

sis euertit, in tuto hereditas ponitur, qua Deo ch

uatur. Amb. ora. 81. ait: aqua stagnans cito v

cit.

2. Conciliat beneuolentiam eorum

benefactoribus DEVM precantur,

vel gratiam conuersionis, vel donum

uerantiae, vel incrementum gratiae &

impetrant. Christus ait: Facite vobis

mammona iniquitatis, vt cum defeceritis,

vos in aeterna tabernacula. Et: qui recipit

nomine iusti, mercedem iusti accipiet, hoc e

torum ipsius particeps erit.

Sicut Petrus (Actuum 9.) Tabitha
 poraliter morituram, ad preces vidu

*Eleemosy-
na etiam in
hac vita
opes auget,
& plus pau-
per qui re-
cipit dat
largienti,
quam ipse
dat paupe-
ri. Plura
Exempla
V. apud
Greg. Tu-
ron. lib 5.
hist. Franc.*

Syr 29.

Luc 16.

Matt. 10.

ordie fin
get bon
qui m
ad preces pauperum, qui pro benefactoribus
unquam
orant.

o quinc
bus ple
pauper
ias bre
a, mod
benter
oleum
Recke
ompar
aurium
riūt, si
recre
atrim
nia ab
Deo ch
a cito

4. Auger fiduciam apud Deum & gaudium spiri-
Tobiz quarto. Fiducia magna erit coram
Deo elemosyna omnibus facientibus eam. Heb.
Vinctis compasistis, nolite itaque amittere confi-
antiam vestram.
4. Et factio pro peccatis, (seu soluit
debita, quibus ad pœnas tenemur etiam post
peccata) & præseruatio à malo & mor-
tali. Hinc angelus Raphael: Eleemo-
syna est qua purgat peccata. Syraides (capite 13.)
ardentem extinguit aqua, & elemosyna re-
detur peccatis. Daniel [capite 4.] ad Nabucho-
nosor: Peccata tua elemosynis redime, & ini-
quitates tuas misericordiis pauperum. Christus: Da-
te elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. To-
mas ad filium [capite 4.] Elemosyna ab omni pec-
cato & morte liberat & non patietur ire in tenebras,

orum
ntur,
donum
tia &
vobis
ritis,
cipit
hoc
abit
s vid

S. Ambros. Quamuis pollutus quamuis multis cri-
minibus circumseptus, si elemosynam feceris innocens
recepisti: abstergit enim quod auaritia polluebat, &c.
Chrysost. Elemosyna ex mortis manibus eripit, &
pedes nostras non sinit extinguere, nec sordidis indu-
mentibus in nuptiis videri, sed liuat & niue mun-
dities reddit, si namque fuerint peccata nostra vt cocci-
um, velut nix dealbabitur. Nec sinit nos eo decidere,
deus ille: nec audire verba tremenda, sed in
abraham sinum deducit. Hac Christi adstat tri-
bunali,

Tob. 12.

Luc. 11. &
19.

Prou. 13.

Serm. 30.

maiora
dicit.

Serm. 31.

Hom. 33. ad
pop. Ant.

Hac intel-
lige de elee-
mosynis per
charitatē

informatis

Esa. 58. 1.

Esa. 1.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bunali, non tantum patrocinians, sed & ipsi merentur:
dens iudici, vt reo patrociniū praeferat, & licet, vt in

Hom. 25. in sententiam ferat, & licet millies peccauerit, confiteria
acta. & victorem promulgat. Et: Non est peccatum
non possit purgari elemosyna, quodue non possit confiteri
guere, omne peccatum infra illam stat.

In cap. 28. dāos) nec si orationibus & ieiuniis vterentis mo
Esa. satisfacere pro delictis posse, nec si in cinere voluerentur, iram Dei posse veniri.
nouissima tamen parte demonstrans solus. Ni
mosynis Deum posse placari, addidit: *Frangere esurienti panem, &c.*

Comparant etiam Sancti Patres elemosynam ele
nas ex poenitentia procedentes, vel conueniē
(vt fructus) coniunctas, cum Baptismo, qui pau
enim is poenam & culpam tollit, ita haec, (negetur
iam per poenitentiam remissa,) pro poenitentia pa
porali satisfaciunt, imo eiusmodi elemosynas
in eo, baptismo indulgentiores sunt. Ob
quitur Sanctus Ambrosius, quod baptismo iu
mel duntaxat, elemosynae saepius peccata
tunt.

Matt. 25. 5. Eleemosyna, à iusto & ex vera charitate
facta meretur vitam aeternam. Christus: *Cum*

Epist. 6. manducare, &c. Sanctus Ambrosius. *Quaerit sub*
3. Reg. 6. *mini pecunia sua nisi viaticum, id est, sic dilige*
Heb. 9. *de diuitiae, vt parent viam in caelum. Poenitentia*
bernaculi, (quod vitam aeternam praeparat)
bat & sancta sanctorum dicebatur, ex qua non lin
oliuae,) quae misericordiam significat, fructuere, ergo

& ipsi nocent: porta vero inferorum ferrea describitur Ps. 106.
et, & sic, ut intelligamus per misericordiam aditum
aeris misericordiam ad coelum, per inhumanitatem ad Ge-
peccatum, nam iudicium sine misericordia ei, qui
non possit conferre misericordiam.

6. Valet ad alia beneficia à Deo obtinenda
sais) ecc. 29. Conclude &c. Plurimum præbet consola-
tis vte morituris Psal. 40. Beatus qui intelligit, &c.
si in clauib. 12. à morte (mala) liberat. Syr. 11. Mitte panem
Te veniat Syr. 16. Omnis misericordia, &c.

Tob. 4.

7. Nihil est validius aduersum peccata, cum
didit: dicitur: ceterorum curet vulnera, & aduersus futura
muniat Syr. 3. Deus prospector &c. Inuitat

es elemosam clericos ad hanc pietatem summa Eleemo-
vel comenecessitas. Nam i. dicit scriptura Eleemosy-
pissimo tam pauperib. deberi, eosque defraudari si ipsis
a hæ. & negetur, Syr. 4. Eleemosynam pauperis ne defraudes
o peccata. Na pauperi sine tristitia aurem tuam, & redde de-
l elemosinam tuam, & responde illi pacifice in mansuetudine.

Matt. 23.

sunt, 2. Ob huius actus negligentiam aliqui in ex-
baptismo iudicio condemnabuntur.

3. Per eius negligentiam alienatur à nobis
Deus, Prou. 21. Qui obturat aurem suam ad clamo-
era clamor pauperis & ipse clamabit, & non exaudietur.

4. Cum eius negligentia non potest consistere cha-
ritas nostra erga Deum & proximum. 1. Ioan. 3. Qui ha-
us. Quærit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum
sic dispense esse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo

Leu. 19.

n. Potest charitas Dei manet in eo? Et certe iubemur proxi-
mum diligere sicut nos ipsos, opere & veritate

Matth. 22.

r, ex non lingua & verbo) hoc est, ei indigenti succur-
cat, fructu, ergo.

Rom. 13.

Matth. 6.   5. Diuites opes superfluas nature & statu
Luc. 3. &   ac suorum sine peccato retinere non poterunt
11.   Christus: *Non potestis Deo seruire & mammona*
Multi etiã   est, congregare & otiosas custodire
sibi necessa-   qui habet duas tunicas det non habenti, &
ria paupe-   scas habet (duplices) similiter faciat:
ribus dede-   perest (ultra necessitatem adest)
runt, vt S.   nam.
Mar. Amb.
&c.

Lucã 12. Diues quidam cum haberet
 plurima, cogitare cœpit, vbi nam ea recc
Ho. 7 in 50.   posset, dictum autem illi est: *Stulte hac nocte*
Hom. lib.   tam à te animam tuam, & que parasti cum
 quem locum tractans Augustinus, scribit
 tem illum non ob aliud peccatum fuisse
 natum, nisi quia superflua retinebat, illud
1. Tim. 6.   sequitur: *Sic est omnis qui sibi thesaurizat,*
 gnificat, sic perituros omnes qui student
 dis opibus non necessariis. Paulus monet
 theum vt præcipiat diuitibus facile tribu
 & ea re sibi thesaurizare bonum fundam
 tum in futurum, & diuites fieri in
 operibus.

Lucã 16. Alius diues non alia de causa
 ste Augustino damnatus est, nisi quia
 fluas opes in superfluo cultu & delicia
 sumebat, cum eas pauperibus distribu
 buisset.

Lucã 18. *Facilius est Camelum ingredi*
ramen acus, quam diuitem (superflua
rogantem) intrare regnum cœlorum.

S. Iacobus (cap. 5.) diuites eos damnat.

superflua reconduunt, & ipsis hoc nomine insultat,
 non potest: Agite plorate ululantes in miseris vestris que
 accidunt vobis. Diuitia vestra putrefacta sunt, & vesti-
 menta vestra à tineis comesta sunt, aurum & argentum
 & arugo eorum in testimonium vobis
 & manducabit carnes vestras sicut ignis,
 & incendietis vobis iram in nouissimis diebus,

S. Ambros. Cur tu abundas ille vero mendicat, ni- In illud
 si tu bona dispensationis merita consequaris, ille vero Luc. 12.
 contentus brauius decoretur. Nonne spoliatores, qui que Destruam
 in sancta accepisti, propria reputas? Est panis famelici horrea,
 tu tenes, nudi tunica quam in conclauis conseruas,
 calcateo calcens, qui penes te marcescit, indigentis ar-
 gum quod possides inhumatum, quocirca tot paupe-
 rum in iram facis, quot dare valeres. Idem serm. 81.
 Non est maius crimen habenti tollere, quam cum abun-
 danti indigentibus denegare.

Chrylost. Non ad hoc accepisti vt in deliciis absume- Hom. 34.
 sed vt in Eleemosynam erogares. Nunquid enim tua ad pop. ans.
 possides? Res pauperum tibi sunt credita, siue ex
 laboribus iustis, siue ex hereditate paterna possi-
 deas.

Augustinus Superflua diuitis, necessaria sunt In Ps. 147.
 pauperi, aliena retinet qui ista tenet. Et: desert tibi Hom. 8. lib.
 Deus honorem & quasi dicit tibi, prior de communi tol- 50. hom.
 le quod sufficit necessitatibus domus tua, quod reliquum
 da Christo, & quicquid excepto victu mediocri & Ser. 219. de
 restitutu rationabili superfuerit, non luxurie referuetur, temp.
 sed in thesauro cœlesti per Eleemosynam pauperum Similia Be.
 reponatur: quicquid enim Deus nobis plusquam opus da super x.
 dedit, non nobis specialiter dedit, sed per Luca.
 nos

nos aliis erogandum transmisit, quod si non delectamur per
res alienas inuasimus.

Ep. 42. ad
Henricū
Seronen-
sem.
Archiep.

S. Bernhardus his verbis accusat vanitatem bo
Ecclesiasticorum, qui longo famulorum or
stipati per plateas incedunt: Clamant nudi, clamant pec
famelici conqueruntur & dicunt: Dicite pontifici m
frano quid facit aurum? nostrum est quod effunditur, &
crudeliter subtrahitis, quod inaniter expendi is, pec
Dei plasmatio & nos sanguine Christi redempti S. Gec
Nos ergo fratres vestri, videte quale sit de fraternitate nostr
tione pascere oculos vestros, vita nostra cedit vobis in
per suas copias: nostris necessitatib. detrahitur, quoniam
accedit vanitatibus vestris: Duo denique mala de vobis que
deunt radice cupiditatis, dum & vos vanitando perim
& nos spoliando perimitis. Huc accedit quod hoc vobis
nec negotiationis studio, nec proprio manuum exercitio
vobis elaborastis, sed nec iure hereditario possidetis, n

Respectu
Dei sunt
dispensato-
res à Deo
suorum bo-
norum con-
stituti non
domini.

Adhęc licet non sequamur sententiam multorum qu
ad prodigium eruditorum theologorum aliquid eff
rium, Ecclesiasticos non esse Dominos suorum bo
redituum, sed debere ex iustitia dare pauperibus
quicquid iis superat, sub obligatione restitutionis non da
ipsis, si in alios vsus id conuertant, tamen certum
est apud omnes sani capitis Christianos, Ecclesiasticos
fiasticos strictissimo præcepto esse obligatos ad elemo
aliis, ad Eleemosynas pauperibus faciendas, quod reco
uissimeque peccare, si donatione, testamento, vel aliter
vel aliter, in alios vsus non pertinentes ad decorem
riam status, superflua statui expendant. Quod si
nim carent prole, facilius ac citius accidit, ut
habere superfluum. In Conc. Trid. iure dicitur
dicuntur astringi, Episcopi, ut gerant peculiam

Sess. 23. c. 1.
de reform.
1. Tim. 3.

Adhęc licet non sequamur sententiam multorum qu
ad prodigium eruditorum theologorum aliquid eff
rium, Ecclesiasticos non esse Dominos suorum bo
redituum, sed debere ex iustitia dare pauperibus
quicquid iis superat, sub obligatione restitutionis non da
ipsis, si in alios vsus id conuertant, tamen certum
est apud omnes sani capitis Christianos, Ecclesiasticos
fiasticos strictissimo præcepto esse obligatos ad elemo
aliis, ad Eleemosynas pauperibus faciendas, quod reco
uissimeque peccare, si donatione, testamento, vel aliter
vel aliter, in alios vsus non pertinentes ad decorem
riam status, superflua statui expendant. Quod si
nim carent prole, facilius ac citius accidit, ut
habere superfluum. In Conc. Trid. iure dicitur
dicuntur astringi, Episcopi, ut gerant peculiam

in de d... am pauperum, Paulus maxime vult eos esse *Tit. i.*
 ospitales, & misericordes & iubet viduas ex *Eccl. i. Tim. 5.*

vanitate bonis ali.
 rum or... Adhuc quis nescit eos ceteris paribus defor- *Multos peo*
 nudi, clamans peccare, si communia praecepta charitatis, *care facit*
 te ponit... misericordiae negligat, qui in perfectiore sunt *egestas: at*
 fundit... am, & quorum bona sunt oblata Christo, qui *clericorum*
 di is, peculiariter in pauperibus vult honorari. Hinc *est peccata*
 tempore S. Greg. *Ostensa nobis est via, quam sequamur, pri-*
 fraternum nostrum est exteriora nostra misericorditer ouibus *propedire:*
 lit vobis... impendere, postremum si necesse sit etiam mor- *ergo, &c.*
 tur, quoniam nostram pro eisdem ministrare. Et 3. p. past. 22. *Matt. 25.*
 la de vobis... qualibet necessaria indigentibus ministramus, sua *uni ex mi-*
 tando... reddimus, non nostra largimur. S. Ambro. in Luc. *nis &c.*

od haec... quibus reconditis in hunc mundum detulisti (bona *in Euang.*
 rum ex... Basil. in diu. hom. 1. *Esuriens est panis quem tu*
 rio poss... nudi est vestis, quam in arca custodis, discalceati *Ep. 42.*
 m mult... qui apud te marcescit. S. Bern. Nostrum est
 rum al... quod effunditis, clamant nudi, clamant famelici,
 nos su... crudeliter subtrahitur quod inaniter ex-
 pauper... enditis. *Esa. 3. rapina dicitur superfluum quod paupe-*
 restit... non datur.

nen cer... Propter has & multas alias grauissimas causas
 nos, Eccl... meritis largas & frequentes dare Elee-
 rigatos... ostendi in Cynosura Clericorum, in
 endas, p... oeconomia ac dispensatione patrimonij Chri-
 estame... Adde eorundem esse officium, pauperes ditio-
 s ad dec... bus commendare, iuxta illud Greg. hom. 9. *Qui*
 t. Qu... familiaritatis locum apud diuites meruerunt, talentum
 cidit, p... familiaritatis acceperunt, si ergo nihil eis pro in-
 iure di... digentioribus loquuntur, pro talenti retentio-
 pecul... ne damnantur.

SIGNVM